

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

ในการพัฒนาประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม ปัจจัยแรก ที่จำเป็นอย่างยิ่ง คือการจัดการศึกษาให้กับประชาชน เพราะการศึกษาจะช่วยพัฒนาบุคคลในชาติ ให้คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2535) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาไว้อย่างชัดเจนว่า “มุ่งพัฒนาบุคคลทั้ง 4 ด้าน อย่างสมดุลและกลมกลืนกัน คือ ทางด้านปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม” เมื่อบุคคลในชาติได้รับการศึกษาจะทำให้คนเหล่านั้นเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ซึ่งจะนำไปสู่การใช้ความรู้ความสามารถ ในการพัฒนาประเทศให้เจริญและมั่นคงขึ้นได้ตามลำดับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540) ยังได้กล่าวถึงการศึกษาสรุปได้ว่า การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญ ในการเตรียมคนและสังคมให้พร้อมที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลง สามารถรับและปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงเพื่อที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข การศึกษาสามารถช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมทั้งในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม การเมือง หรือแม้แต่ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องจิตใจ ได้แก่ คุณธรรมและจริยธรรม

ในการจัดการศึกษาพลศึกษาบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียน ดังจะเห็นได้จากการศึกษาที่พลศึกษาได้ถูกบรรจุให้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษา ในทุกๆ แผนการศึกษาแห่งชาติ พลศึกษาเป็นการศึกษาแขนงหนึ่งที่อาศัยกิจกรรมการออกกำลังกายที่คัดสรรแล้วเป็นสื่อสามารถพัฒนาผู้เรียนได้เป็นอย่างดี วรศักดิ์ เพ็ชรขอบ (2527) ได้ให้ความหมายของพลศึกษาไว้ว่า “พลศึกษา เป็นการศึกษาแขนงหนึ่งที่มุ่งให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม” จากความหมายของพลศึกษา ทำให้ทราบถึงจุดมุ่งหมายของการสอนพลศึกษาอย่างชัดเจน แต่การที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถบรรลุไปตามจุดมุ่งหมายได้มากนักน้อยเพียงไรนั้น ครูพลศึกษานับว่าเป็นผู้ที่มิบทบาทโดยตรงและสำคัญที่สุด และการที่จะได้มาซึ่งครูพลศึกษาที่ดี มีคุณภาพต้องอาศัยการจัดโปรแกรมพลศึกษาที่ดีของสถาบันผลิตครูพลศึกษา

สถาบันผลิตครูพลศึกษาเป็นสถาบันที่มีบทบาทโดยตรงในการผลิตบัณฑิตเพื่อออกไปถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการและปลูกฝังคุณธรรมให้เยาวชน ซึ่งประเทศไทยเริ่มมีการผลิตครูพลศึกษาตั้งแต่ พ.ศ. 2477 (ถนอมวงศ์ กฤษณ์เพ็ชร, 2525) ในสมัยนั้นกรมพลศึกษาเป็นผู้ทำหน้าที่ผลิตครูพลศึกษา และต่อมาได้จัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษาขึ้น จนถึงปัจจุบันประเทศไทยมีสถาบันที่ผลิตครูพลศึกษา ปริญญาตรี 4 ปี คือ มหาวิทยาลัยจำนวน 6 แห่ง สถาบันราชภัฏจำนวน 25 แห่ง

สถาบันผลิตครูพลศึกษามีการจัดโปรแกรมพลศึกษา เพื่อให้สามารถบรรลุตามปรัชญาและวัตถุประสงค์ของการผลิตครูพลศึกษา การที่จะทราบได้ว่าโปรแกรมพลศึกษา ของสถาบันผลิตครูพลศึกษามีคุณภาพเพียงใดนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการประเมิน ลาปอร์ต (Laporte, 1968) ได้กล่าวถึงการประเมินโปรแกรมพลศึกษาไว้ว่า "การประเมินโปรแกรมพลศึกษาจะช่วยทำให้ทราบข้อบกพร่องต่างๆ ของโปรแกรมพลศึกษา อันจะเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงโปรแกรมพลศึกษาให้ดีขึ้น" และบูควอลเตอร์ (Bookwalter, 1967) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินโปรแกรมพลศึกษาไว้ ดังนี้ คือ

1. เพื่อเตรียมแนวทาง ในการพัฒนาโปรแกรมพลศึกษาอย่างมีลำดับขั้นตอน
2. เพื่อเปรียบเทียบโปรแกรมพลศึกษากับสถาบันอื่นๆ โดยอาจจะเปรียบเทียบโดยส่วนร่วมหรือเพียงบางด้านที่สนใจก็ได้
3. เพื่อให้ทราบว่าโปรแกรมพลศึกษาในด้านต่างๆ ได้ถึงระดับมาตรฐานแล้วหรือยัง ถ้ายังก็สามารถที่จะปรับปรุงได้อย่างทันทีทันใด
4. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาโปรแกรม ในด้านการผลิตบุคลากรทางพลศึกษา

ในอดีตที่ผ่านมามีผู้พัฒนารูปแบบการประเมินโปรแกรมพลศึกษา ปริญญาตรี 4 ปี ของสถาบันผลิตครูพลศึกษาไว้ เช่น บูควอลเตอร์ (Bookwalter, 1967) ได้สร้างแบบประเมินโปรแกรมพลศึกษา ปริญญาตรี 4 ปี โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 10 ด้าน คือ

1. ด้านการบริหารสถาบันและภาควิชา
2. ด้านมาตรฐานของอาจารย์
3. ด้านหลักสูตร
4. ด้านการสอน

5. ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร
6. ด้านกิจการนักศึกษา
7. ด้านห้องสมุดและโสตทัศนูปกรณ์
8. ด้านวัสดุอุปกรณ์ทางพลศึกษา
9. ด้านสนามกีฬาในร่ม
10. ด้านสนามกีฬากลางแจ้ง

ในปี พ.ศ.2540 สุนทรื ศิริธัญญ์, ได้พัฒนารูปแบบการประเมินวิชาเอกโปรแกรมวิชาเอกพลศึกษา ปริญญาตรี 4 ปี ของสถาบันผลิตครูพลศึกษาในประเทศไทย โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 10 ด้าน คือ

1. การบริหารสถาบันภาควิชา/โปรแกรมวิชาเอกพลศึกษา
2. บุคลากรในภาควิชา/โปรแกรมวิชาเอกพลศึกษา
3. หลักสูตรวิชาเอกพลศึกษา
4. การจัดการเรียนการสอนวิชาเอกพลศึกษา
5. กิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาเอกพลศึกษา
6. กิจการนักศึกษา
7. วัสดุอุปกรณ์ทางพลศึกษา
8. อาคารสถานที่ทางพลศึกษาและสนามกีฬา
9. ห้องสมุดและโสตทัศนูปกรณ์
10. นักศึกษาวิชาเอกพลศึกษา

จากความสำคัญที่กล่าวมาทั้งหมดของการประเมินโปรแกรมพลศึกษา จะเห็นได้ว่า นักพลศึกษาให้ความสำคัญในการประเมินโปรแกรมวิชาเอกพลศึกษา ปริญญาตรี 4 ปี ของสถาบันผลิตครูพลศึกษา แต่จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยทั้งหมดทั่วประเทศ ผู้วิจัยพบว่าจะไม่มีงานวิจัยที่ทำการประเมินโปรแกรมวิชาเอกพลศึกษา ปริญญาตรี 4 ปี ของสถาบันผลิตครูพลศึกษาจะมีก็เพียงการประเมินโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาเท่านั้น ฉะนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะประเมินโปรแกรมวิชาเอกพลศึกษา ปริญญาตรี 4 ปี ของสถาบันผลิตครูในประเทศไทย เพื่อนำมาเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารของสถาบัน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงาน

สภาสถาบันราชภัฏ กรมวิชาการ กรมพลศึกษา ฯลฯ ในการให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมเอกวิชาพลศึกษาให้ดีขึ้นได้อย่างถูกต้อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพโปรแกรมวิชาเอกพลศึกษา ปริญญาตรี 4 ปี ของสถาบันผลิตครูพลศึกษาในประเทศไทย
2. เพื่อสร้างปกติวิสัยและเกณฑ์การประเมินสำหรับโปรแกรมวิชาเอกพลศึกษา ปริญญาตรี 4 ปี ของสถาบันผลิตครูพลศึกษาในประเทศไทย
3. เพื่อประเมินสำหรับโปรแกรมวิชาเอกพลศึกษา ปริญญาตรี 4 ปี ของสถาบันผลิตครูพลศึกษาในประเทศไทย

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ สถาบันผลิตครูพลศึกษาในประเทศไทย
2. การประเมินโปรแกรมวิชาเอกพลศึกษา ปริญญาตรี 4 ปี ของสถาบันผลิตครูพลศึกษาในประเทศไทย ที่สุนทรี ศิริอังกูร ได้พัฒนาขึ้น เมื่อปี พ.ศ.2540 มาทำการรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 10 ด้าน คือ
 - 2.1 การบริหารสถาบันภาควิชา/โปรแกรมวิชาเอกพลศึกษา
 - 2.2 บุคลากรในภาควิชา/โปรแกรมวิชาเอกพลศึกษา
 - 2.3 หลักสูตรวิชาเอกพลศึกษา
 - 2.4 การจัดการเรียนการสอนวิชาเอกพลศึกษา
 - 2.5 กิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาเอกพลศึกษา
 - 2.6 กิจกรรมนักศึกษา
 - 2.7 วัสดุอุปกรณ์ทางพลศึกษา
 - 2.8 อาคารสถานที่ทางพลศึกษาและสนามกีฬา
 - 2.9 ห้องสมุดและไลตัทศนุอุปกรณ์
 - 2.10 นักศึกษาวิชาเอกพลศึกษา

3. การประเมินโปรแกรมวิชาเอกพลศึกษา ปริญญาตรี 4 ปี ของสถาบันผลิตครูพลศึกษาในประเทศไทย ทำการประเมินในมหาวิทยาลัยปิด และสถาบันราชภัฏที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาเอกพลศึกษา ปริญญาตรี 4 ปี

ข้อตกลงเบื้องต้น

แบบประเมินโปรแกรมวิชาเอกพลศึกษา ปริญญาตรี 4 ปี ของ สุนทรী ศิริอังกูร เป็นแบบประเมินที่สามารถนำไปประเมินโปรแกรมวิชาเอกพลศึกษา ปริญญาตรี 4 ปี ของสถาบันผลิตครูพลศึกษาได้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อประเมินโปรแกรมวิชาเอกพลศึกษา ปริญญาตรี 4 ปี ของสถาบันผลิตครูพลศึกษาในประเทศไทย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ สถาบันผลิตครูพลศึกษาในประเทศไทย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบประเมินโปรแกรมวิชาเอกพลศึกษา ปริญญาตรี 4 ปี ของสถาบันผลิตครูพลศึกษา ที่สุนทรী ศิริอังกูร ได้พัฒนาขึ้น เมื่อปี พ.ศ.2540 โดยประกอบด้วย

1. แบบประเมินโปรแกรมวิชาเอกพลศึกษา
2. แบบสำรวจโปรแกรมวิชาเอกพลศึกษา
3. แบบสำรวจห้องสมุดและไลตัทศนุปรกรณ์
4. แบบสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษา

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

โปรแกรมวิชาเอกพลศึกษา หมายถึง กระบวนการในการจัดและบริหารปัจจัยหรือกิจกรรมต่างๆ ที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการผลิตครูพลศึกษา ของสถาบันผลิตครูพลศึกษา ที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตร

การประเมินวิชาเอกพลศึกษา หมายถึง กระบวนการในการใช้ข้อมูลเพื่อตีความหมายหรือกำหนดระดับคุณภาพของโปรแกรมวิชาเอกพลศึกษา โดยผู้ที่มีวุฒิทางพลศึกษา

สถาบันผลิตครูพลศึกษา หมายถึง มหาวิทยาลัยเปิดและสถาบันราชภัฏในประเทศไทยที่เปิดสอนวิชาเอกพลศึกษา โดยมีการสอนวิชาเอกพลศึกษา ระดับปริญญาตรี 4 ปีต่อเนื่องกัน

แบบประเมินโปรแกรมวิชาเอกพลศึกษา หมายถึง ชุดแบบของการประเมินโปรแกรมวิชาเอกพลศึกษา ซึ่งสุนทรี ศิริอังกูร ได้พัฒนาขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2540 ประกอบด้วย แบบประเมินโปรแกรมวิชาเอกพลศึกษา ปริญญาตรี 4 ปี ของสถาบันผลิตครูพลศึกษาในประเทศไทย 1 ฉบับ แบบสำรวจโปรแกรมวิชาเอกพลศึกษา ปริญญาตรี 4 ปี 1 ฉบับ แบบสำรวจห้องสมุดและไลบรารี 1 ฉบับ แบบสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษา 1 ฉบับ และคู่มือประกอบการใช้แบบประเมิน 1 ฉบับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทราบถึงสภาพการจัดโปรแกรมวิชาเอกพลศึกษา ปริญญาตรี 4 ปี ของสถาบันผลิตครูพลศึกษาในประเทศไทย
2. ทราบผลการประเมินโปรแกรมวิชาเอกพลศึกษา ปริญญาตรี 4 ปี ของสถาบันผลิตครูพลศึกษาในประเทศไทย ซึ่งสามารถนำมาเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารของสถาบัน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กรมวิชาการ กรมพลศึกษา ฯลฯ ในการให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน เพื่อพัฒนาปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมวิชาเอกพลศึกษา ให้ดีขึ้นได้อย่างถูกต้อง
3. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อไป